

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021-p#Text>

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>

[rada.gov.ua/laws/show/1078-2021p# Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021p#Text) (access date: 04.09.2022).

4. On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the principles of the state regional policy and the policy of restoration of regions and territories: Law of Ukraine dated 07/09/2022 No. 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> (access date: 24.09.2022).

JEL D04

ЗАЛІЗНА Любов

старший викладач закладу вищої освіти,
Національний університет «Львівська політехніка», Україна
ORCID: 0000-0002-7330-000X

ГРИЦАК Христина

студент, Національний університет
«Львівська політехніка», Україна

e-mail: liubov.v.zalizna@lpnu.ua

Lyubov ZALIZNA

senior teacher of a higher education institution,
Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Khrystyna HRYTSAK

student, Lviv Polytechnic National University,
Ukraine

ЕКСПОРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

EXPORT ACTIVITIES OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR ON THE EXAMPLE OF GRAIN PRODUCTS

Анотація: Україна, на сьогоднішній день перебуває в стані боротьби з російським агресором. Очевидний відбиток помітний на економічній ситуації загалом, а особливо на експортній діяльності.

Ключові слова: експортна діяльність, зернова продукція, виробництво

Abstract: Today, Ukraine is in a state of struggle with the Russian aggressor. The obvious impact is noticeable on the economic situation in general, and especially on export activity.

Keywords: export activity, grain products, production

Експорт – митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України, та є одним з основних видів зовнішньоекономічної діяльності[1]. Найважливішою складовою агропромислового комплексу України є зернова галузь, що визначає основу економічної безпеки країни. Зернове виробництво займає провідне місце в структурі аграрного сектору економіки України. Від рівня ефективності його розвитку залежить добробут населення, гарантування національної продовольчої безпеки, експортні можливості країни. Також Україна є одним з найбільших експортерів зерна в Європі[2].

Україна є важливим гравцем на міжнародному ринку зерна, одним із гарантів продовольчої безпеки у світі та має потенціал у нарощенні виробництва і експорту зерна. За обсягами експорту наша країна входить до п'ятірки найбільших експортерів зернових у світі. Ми експортуємо $\frac{3}{4}$ від того, що

виробляємо. Внутрішнє споживання зернових становить лише 20-25%. Це означає, що за межами нашої країни ми годуємо утричі більше людей, ніж населення України. Від поставок зерна з України залежать понад 400 мільйонів людей у світі. Україна традиційно експортує близько 30-35% зерна до країн Північної Африки та Близького Сходу, 30-35% до країн Південної та Південно-Східної Азії, а також близько 35-40% до країн Європи. Характерною рисою 2021 року стало подальше посилення позицій Китаю, який 2020 року вперше очолив топ-10 імпортерів українського збіжжя, закупивши близько 1/5 вартісних обсягів вітчизняного експорту зернових. За чотири роки, починаючи з 2018 року, ця країна збільшила закупівлі зерна з України майже у п'ять разів[3]. Після 24 лютого 2022 року, із початком повномасштабної війни росії проти України обсяг та умови експортно-імпортних операцій в країні помітно змінились. Від перших днів війни через російську агресію в Чорному і Азовському морях були заблоковані всі українські порти. З 27 лютого уряд заклав їх акваторії, а за два місяці був змушений повністю закрити чотири порти, які лишилися на окупованих територіях: в Бердянську, Маріуполі, Скадовську і Херсоні.

Фактично з перших годин російських атак судноплавство в українських прибережних водах стало вкрай небезпечним через атаки російських військових кораблів та мінування водних шляхів. Загалом до жорстокого нападу російських військ 24.02.2022р. Україна постачала 10% світового експорту пшениці, понад 15–20% ячменю, понад 50% соняшникової олії. За чотири місяці з початку нападу росії Україні вдалося експортувати лише 5,2 млн. тонн сільгосппродукції, тоді як до 24 лютого країна експортувала 4-5 млн. тонн зерна щомісяця через морські порти[4].

Депутати констатують, що сьогодні немає можливості знайти альтернативу довоєнним обсягам постачання світового ринку продуктів харчування з України. Це неможливо буде зробити навіть у перспективі найближчих трьох-п'яти років.

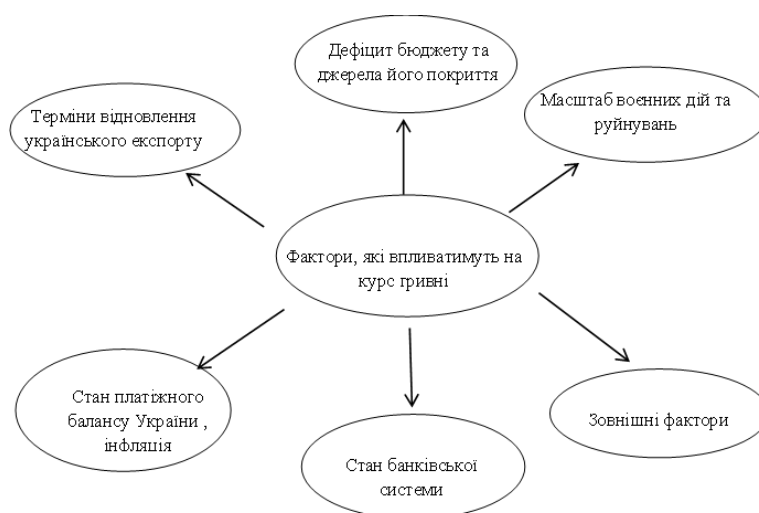

Рис.1 Фактори , які впливають на курс гривні

«Є країни, які дуже залежать від нашого зерна, – це Єгипет, Ємен, Ліван. Споживачі в країнах, де продовольча криза вже стала помітною, мають подвійний негативний ефект. По-перше, продукція подорожчала, тому що світові ціни побили рекорд насамперед через воєнну агресію росії, а, по-друге, продуктів харчування поменшало, адже в Україні досі залишаються заблокованими мільйони тонн зерна торішнього врожаю», – наголосили у комітеті[4]. Тому проблема експорту української агропромислової продукції є максимально актуальна сьогодні, адже війна, яку розпочала росія має чималі глобальні наслідки, які відчує не лише Україна, а й цілий світ. Війна росії проти України спричинила зменшення пропозиції з продажу зерна та зробила його дорожчим по всьому світу у кілька разів. Відповідно до даних Світової продовольчої програми ООН, основними імпортерами української пшениці та кукурудзи за 2020 рік були Єгипет, Індонезія, Бангладеш, Пакистан, Туреччина тощо. Тому війна може спричинити голод приблизно у 400 млн. людей.

Експорт зернових з початку 2022-2023 маркетингового року (липень 2022 року – червень 2023 року) станом на 13 липня становив 556 тисяч тонн проти 926 тисяч тонн на відповідну дату минулого МР. Про це йдеться в даних Державної митної служби, передає видання Порти України. Експорт основних зернових зменшився, зокрема: кукурудзи – на 17,4%, до 403 тис. тонн; пшениці – у 2,2 раза, до 113 тис. тонн; ячменю – у 4,9 раза, до 37 тис. тонн.

Крім того, борошна експортовано 1,3 тис. тонн проти 5,9 тис. тонн роком раніше, зокрема пшеничного – 1 тис. тонн проти 5,8 тис. тонн[5].

Більш того, варто згадати, що саме експортна діяльність та масштаб воєнних дій та руйнувань на території України сьогодні є одними із найголовніших чинників, які можуть істотно вплинути на курс гривні. Отож, експортна діяльність та відновлення її функціонування обсягами та методами довоєнного періоду є надзвичайно важливими, адже саме Україна є вагомим гравцем на міжнародному ринку зерна та експортує близько 30-35% зерна до країн Північної Африки та Близького Сходу, 30-35% до країн Південної та Південно-Східної Азії, а також близько 35-40% до країн Європи. Тому зменшення обсягів експорту внаслідок воєнних дій може спричинити голод приблизно у 400 млн. людей. Також експорт впливає на діяльність багато важливих аспектів економічної складової, а саме : курс гривні та стан платіжного балансу України адже внаслідок скорочення експорту продовольчих товарів на 52,8% та деяких інших чинників спостерігався дефіцит зведеного платіжного балансу України у квітні 2022 року. Особливої уваги заслуговують українські землероби, які незважаючи на смертельну небезпеку, провели збір урожаю зернових культур на всіх можливих територіях. Саме завдяки таким сміливим і самовідданим людям ми всі разом покращимо економічну ситуацію в Україні і розбудуємо квітучу державу.

Література

1.Методологічні пояснення. Експорт-імпорт товарів . URL: http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/10_m.htm

References

1.Metodolohichni poiasnennia. Eksport-import tovariv . URL: http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/10_m.htm

2. Електронний Журнал «Ефективна Економіка». Стан та проблеми розвитку ринку зерна в Україні. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1928>

3. Головне управління держпродспоживслужби в Черкаській області. Зерно на експорт: вимоги та стандарти. 01.06.2022. URL:

<https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/3734-zerno-na-eksport-vymohy-standarty>

4. Слово і діло. Аналітичний портал. Стало відомо, скільки зерна Україна експортувала з початку війни. URL:

<https://www.slovoidilo.ua/2022/07/06/novyna/suspilstvo/stalo-vidomo-skilky-zerna-ukrayina-eksportuvala-pochatku-vijny>

5. Українська правда. Експорт зернових відстає від минулорічного графіка на 40%. 15 Липня 2022, 10:30 - Сергій Мельник. URL:

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/15/689205/>

2. Elektronnyi Zhurnal «Efektyvna Ekonomika». Stan ta problemy rozvytku rynku zerna v Ukraini. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1928>

3. Holovne upravlinnia derzhprodspozhyvsluzhby v Cherkaskii oblasti. Zerno na eksport: vymohy ta standarty. 01.06.2022. URL:

<https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/3734-zerno-na-eksport-vymohy-standarty>

4. Slovo i dilo. Analitychnyi portal. Stalo vidomo, skilky zerna Ukraina eksportuvala z pochatku viiny. URL:

<https://www.slovoidilo.ua/2022/07/06/novyna/suspilstvo/stalo-vidomo-skilky-zerna-ukrayina-eksportuvala-pochatku-vijny>

5. Ukrainska pravda. Eksport zernovykh vidstaie vid mynulorichnoho hrafika na 40%. 15 Lypnia 2022, 10:30 - Cerhii Melnyk. URL:

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/15/689205/>

JEL M 20

ПРОХОРОВА Валерія

бакалавр з економіки, магістрантка

1 курсу ФЕтаУ, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

e-mail: Valeriia.prokhorovaa@gmail.com

Valeriia PROKHOROVA

Bachelor's degree in economics, undergraduate at Kyiv National Economics University named after Vadym Hetman

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ДЖЕРЕЛО ЙОГО ВІДНОВЛЕННЯ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

Анотація: Визначено тісний зв'язок між зовнішньоекономічною діяльністю, іноземними інвестиціями та рівнем розвитку підприємства в післявоєнний час. Виділено напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств.

Ключові слова: розвиток, підприємство, зовнішньоекономічна діяльність

FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE AS A SOURCE OF ITS RECOVERY IN THE POST- WAR PERIOD

Abstract: A close connection between foreign economic activity, foreign investments and the level of development of the enterprise in the post-war period is determined. Areas of development of foreign economic activity of domestic enterprises are highlighted.

Keywords: development, enterprise, foreign economic activity.

Зовнішньоекономічні зв'язки підприємств є каталізаторами національної економіки, оскільки не тільки стимулюють розвиток інфраструктури та галузей